

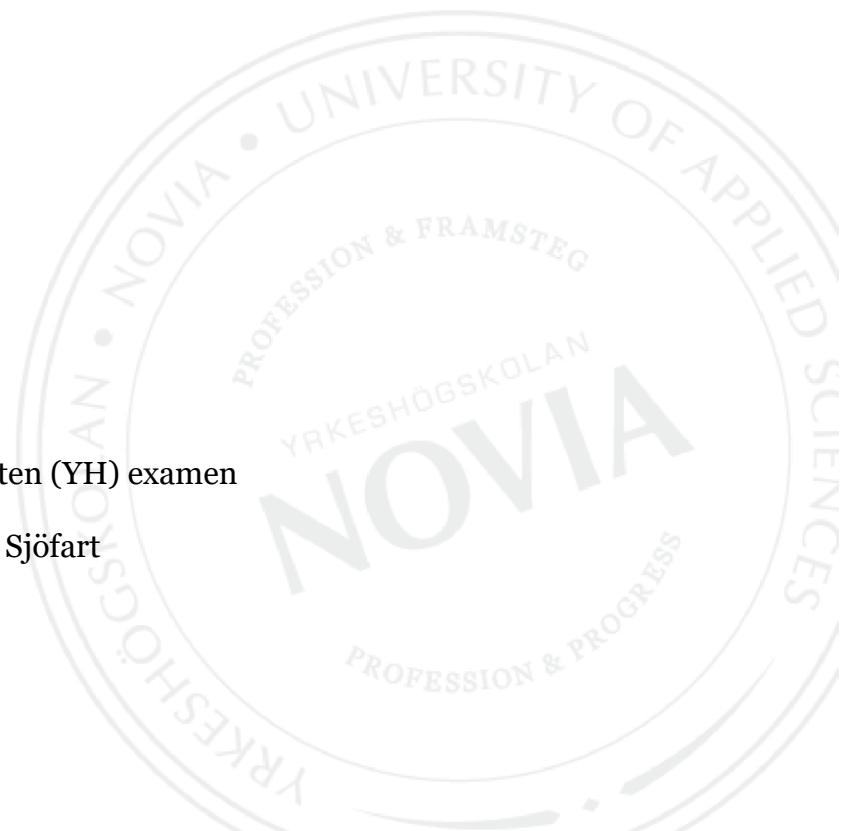
Båtkörkort och dess implementation i Finland

Benjamin Åstrand

Examensarbete för Sjökapten (YH) examen

Utbildningsprogram inom Sjöfart

Åbo 2019

EXAMENSARBETE

Författare: Benjamin Åstrand

Utbildning och ort: Utbildning i Sjöfart, Åbo

Inriktningsalternativ/fördjupning: Sjökapten YH

Handledare: Ritva Lindell

Titel: Båtkörkort och dess implementation i Finland

Datum 27.05.2019 Sidantal 32 Bilagor 1

Abstrakt

I denna avhandling studeras det om ett båtkörkort i Finland är nödvändigt och hur detta båtkörkort skulle se ut.

Syftet med arbetet är att ta reda på ifall det skulle behövas ett båtkörkort i Finland samt hur det skulle implementeras i praktiken. Vi söker svar på hur skulle detta båtkörkort se ut, vem skulle måsta ta båtkörkortet och vilka farkoster skulle det gälla.

Metoden för undersökningen är kvantitativ. Den teoretiska delen bygger på tidigare undersökningar, studier och examensarbeten samt artiklar och webbsidor på nätet. Det har även gjorts en enkätundersökning för att samla in och sammanställa data samt för att få fram folkets åsikter om ett båtkörkort.

Resultaten av undersökningen visar att en stor majoritet stöder ett båtkörkort. Däremot så fanns det väldigt delade åsikter hur detta båtkörkort skulle se ut, vem som skulle måsta ta det och vilka farkoster det skulle gälla. Över 75% av de tillfrågade var dock överens om att ett båtkörkort skulle förbättra säkerheten till sjöss vilket troligtvis är det tyngsta argumentet för att införa ett båtkörkort.

Språk: Svenska

Nyckelord: Båtkörkort, Fritidsbåtar, Båt

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Benjamin Åstrand

Koulutus ja paikkakunta: Merenkulku, Turku

Suuntautumisvaihtoehto/syventävät opinnot: Merikapteeni

Ohjaaja(t): Ritva Lindell

Nimike: Veneajokortti ja sen käyttöönotto Suomessa

Päivämäärä 27.05.2019 Sivumäärä 32 Liitteet 1

Tiivistelmä

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan, onko Suomessa veneajokortti tarpeellinen ja miltä se silloin näyttäisi.

Työn tarkoituksena on selvittää, tarvitaanko Suomessa veneajokorttia ja miten se käytännössä toteutettaisiin. Haemme vastauksia siihen, miltä veneajokortti näyttäisi, kenen se tulisi hankkia ja mitä aluksia tämä koskisi.

Kyselyn menetelmä on kvantitatiivinen. Teoreettinen osa perustuu aiempiin tutkimuksiin ja opinnäytetöihin sekä artikkeleihin ja verkkosivuihin. Tutkimukseen kuuluu myös kysely, jossa kerättiin ja koottiin tietoa sekä selvitettiin kansan mielipiteitä veneajokortista.

Kyselyn tulokset osoittavat, että enemmistö kannattaa veneajokorttia. Tosin kysymykset koskien miltä veneajokortin tulisi näyttää, kenen pitäisi se hankkia ja mitä aluksia se koskisi jakoivat mielipiteitä. Yli 75% vastanneista oli kuitenkin sitä mieltä, että veneajokortti parantaisi meriturvallisuutta, mikä on luultavasti raskain argumentti sen käyttöönotolle.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: Veneajokortti, Huviveneet, Vene

BACHELOR'S THESIS

Author: Benjamin Åstrand

Degree Programme: Maritime Management, Turku

Specialization: Master Mariner

Supervisor(s): Ritva Lindell

Title: Boat driving licence and its implementation in Finland

Date 27.05.2019 Number of pages 32 Appendices 1

Abstract

This thesis examines the need for a boat driving license in Finland and how this license would look.

The purpose of this study is to find out if a boat driving license in Finland is necessary and how it would be implemented in practice. We also seek to answer what would this license look like, who would have to take it and which boats would it apply to.

The method used in this thesis is quantitative. The theoretical part is built on earlier surveys, studies, theses and works as well as articles and web pages online. There was also created a questionnaire to gather and compile data and collect the people's opinions of a boat driving license.

The results of the survey show that a huge majority supports a boat driving license. There was however a big variation of opinions on how this license would look, who would have to take it and what boats it would concern. Over 75% of those who answered agreed that a boat driving license would improve the safety at sea which is probably the heaviest argument for introducing a boat driving license.

Language: Swedish

Key words: Boat driving license, Leisure boats, Boat

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte	1
1.2	Problemformulering	2
1.3	Avgränsning.....	2
1.4	Metod	2
1.5	Tidigare forskning.....	3
2	Teoretisk bakgrund.....	4
2.1	Gällande lagstiftning i Finland.....	4
2.2	International Certificate of Competency (ICC).....	5
2.2.1	ICC i Finland.....	5
3	Krav och lagar i våra grannländer	6
3.1	Sverige	6
3.2	Norge.....	7
4	Enkätundersökning.....	8
4.1	Val av språk	9
4.2	Båtkörning i skärgården.....	10
4.3	Erfarenhet av båtkörning.....	11
4.4	Båtägare	12
4.5	Sjöfartskurser och utbildningar.....	14
4.6	Lagstiftningar till sjöss i Norden	15
4.7	Båtkörkort i Finland	17
4.8	Vem behöver båtkörkort.....	18
4.9	Båtkörkortets utseende	20
4.10	Båtkörkortets berättigande	21
4.11	Sjötrafiken och säkerheten till sjöss.....	23
4.12	Öppen fråga: Egna kommentarer angående båtkörkortet.....	24
5	Analys	25
6	Avslutning och diskussion.....	29
	Källförteckning.....	31

Bilageförteckning

Bilaga 1 Enkät: Båtkörkort i Finland?

1 Inledning

Iden till detta examensarbete kom när jag satt på vakt på bryggan och diskuterade med styrmännen om fritidsseglare och båtförare och att det finns de som rör sig på havet som inte verkar ha en aning om hur man skall framföra sin båt säkert med tanke på sig själv och alla andra i farleden.

Att alla ska få ge sig ut på sjön är förstås en självklarhet i våra vatten med alla sjöar, och den skärgård vi har men det betyder också att det finns en skyldighet att veta hur man säkert vistas på sjön och tar hänsyn till andra, att man visar så kallat gott sjömanskap samt sjövett. De flesta vet hur sjövägsreglerna går och förhåller sig till dem men ibland finns det de som varken kan sjövägsreglerna eller tar hänsyn till andra och detta kan skapa onödigt farliga eller så kallade nära ögat situationer.

Mängden fritidsbåtar växer varje år och iom att allt fler ger sig ut på sjön så blir sjötrafiken livligare speciellt eftersom antalet begagnade båtar blir fler och billigare vilket i sig medför att allt fler har möjlighet att ta längre resor med snabbare farkoster. Allt detta är förstås bra för en levande skärgård men det betyder också att fler människor utan eller med mycket liten utbildning om sjövett och sjövägsregler letar sig ut till sjöss vilket kan och oftast för med sig mera problem.

I Finland finns det redan över 1 miljon fritidsfarkoster dvs nästan 1 båt för var 5:e invånare och med en stadig ökning på nästan 5% varje år tyder detta på att sjötrafiken bara kommer att öka. (Trafiksäkerhetsverket 2017)

Detta examensarbete bygger på ett tidigare examensarbete gjort av Ilmari Artto som behandlar nödvändigheten av ett båtkörkort i Finland. Arbetet är från 2015 och beställt av Trafiksäkerhetsverket, hädanefter refererat som Trafi. Hans undersökning kom fram till att majoriteten är för ett båtkörkort. (Artto 2015)

1.1 Syfte

Syftet med detta arbete är att försöka ta reda på hur ett båtkörkort skulle se ut och vad det skulle innefatta samt vem som skulle måsta införskaffa sig ett båtkörkort. Vi försöker också ta reda på hur skulle ett eventuellt båtkörkort implementeras i praktiken.

1.2 Problemformulering

I detta arbete försöker jag hitta svar på följande frågor:

- Vad har de som vistas i skärgården för erfarenhet/utbildning av båtliv?
- Hur förhåller sig folk till införskaffandet av ett båtkörkort i Finland?
- Hur skulle båtkörkortet se ut och vem skulle måsta ta det?
- Skulle ett båtkörkort förbättra säkerheten till sjöss?

1.3 Avgränsning

Jag har valt att avgränsa detta arbete till Finland eftersom det är här som båtkörkortet skulle införas. Detta arbete handlar om vilken form ett båtkörkort skulle ta samt hur det skulle implementeras i Finland. Jag har valt att använda Sveriges och Norges lagar och regler som jämförelsebild med hur ett körkort skulle kunna se ut och vilka det skulle påverka.

Det fanns en hel del information om andra EU länder och deras lagar och regler till sjöss men jag valde att begränsa mig till Norge och Sverige därför att de är våra nordiska grannar och har olika krav på fritidsbåtföraren men framförallt därför att de har väldigt likadan skärgård som Finland och är de båt tätaste landen i hela Europa tillsammans med oss.

1.4 Metod

I mitt examensarbete har jag använt mig av två metoder i huvudsak. Den ena metoden bestod av en informationssamling från tidigare studier, examensarbeten samt artiklar och informationssidor på nätet.

Det visade sig att det inte fanns mycket att gå på från Finland, speciellt inte sådant som var tillgängligt på svenska eller engelska. Däremot fanns det en hel del information om vilka lagar och regler som finns i våra grannländer Norge och Sverige. Jag har noga studerat deras lagar och bestämmelser för att få en helhetsbild av hur de har det.

Den andra metoden som jag använde var en kvantitativ enkätundersökning om hur folk förhåller sig till ett båtkörkort samt hur de skulle vilja att båtkörkortet såg ut och vilka begränsningar/fördelar ett båtkörkort skulle ha.

Enkäten gjordes med hjälp av Google forms och för att få så många svar som möjligt så fanns den tillgänglig i tre olika språk, svenska, finska och engelska.

Enkäten är riktad till alla de som rör sig på sjön men även de som aldrig ens suttit i en båt kunde svara på den även om de inte är den ändamålsenliga målgruppen.

När enkäten sedan var färdig så gjorde jag flera inlägg på Facebook där jag bad folk att undvara ett par minuter för att svara på min undersökning och hjälpa mig i mitt examensarbete. Enkäten var mycket populär och delades av flera vänner och bekanta som gjorde det möjligt att nå ut till en stor mängd personer på kort tid vilket också syntes i svarsresultaten, de första 24h kom det över 150 svar.

Enkäten delades också ut till flera olika Facebook grupper bl.a. Vaasan Moottorivenekerho och Wasa Segelförening.

1.5 Tidigare forskning

Litteraturen samt all information om ämnet har samlats in genom sökningar i olika databaser, regelverk samt Google.

Jag började med att söka genom olika vetenskapsbaser som EBSCO, Theseus, Doria och DiVA. Använde olika sökord som *båtkörkort*, *boat driving license* och *ajovenekortti*. Testade också med vanliga ord som *båt* och *körkort* men som väntat gav det endast resultat som inte hade någonting med varandra att göra. Så koncentrerade mig på de två arbeten som fanns i Theseus vilket var Ilmari Arttos examensarbete, Veneajokortin tarpeellisuus Suomessa och Casper Carlas examensarbete, Sjövätt bland fritidsbåtförare.

I Ilmari Arttos examensarbete från 2015, Veneajokortin tarpeellisuus Suomessa, eller nödvändigheten av ett båtkörkort i Finland som också var ett beställningsarbete från Trafi så tog han upp frågor om inställningen till ett båtkörkort i Finland. Hans viktigaste frågor var bl.a. är ett båtkörkort nödvändigt? Borde det vara frivilligt eller obligatoriskt? Vilka problem skulle lösas med båtkörkortet? (Artto, 2015)

Resultaten av hans undersökning kom fram till att majoriteten stöder ett båtkörkort men att de skulle vilja att båtkörkortet skulle vara frivilligt. Han kom också fram till att de flesta trodde att ett båtkörkort skulle minska olyckorna till sjöss samt förbättra uppförandet på sjön. Hans forskning behandlade dock inte hur ett båtkörkort skulle se ut eller hur de skulle genomföras i praktiken. (Artto, 2015)

Casper Carla gjorde också ett examensarbete 2017 med rubriken; Sjövätt bland fritidsbåtförare, där han försöker utreda attityden till sjövätt och gott sjömanskap bland

fritidsbåtförare i skärgården. Resultaten från hans undersökning visar att nästan hälften gått en kurs i sjöfart samt att attityden överlag till sjöss är på en bra nivå. (Carla, 2017)

Jag försökte också hitta information inom officiella kanaler som Traficom, Svenska Sjöfartsverket och Åbo Akademi samt Novias bibliotek. Samma sökord användes och resultaten var noll.

Därefter använde jag Google Scholar med sökordet båtkörkort vilket gav mig 9 resultat. Av dessa var ett Ilmari Artos arbete. 7 av resultaten hade inget med båtkörkort och göra men ett av resultaten fångade min blick. Det var Emma Arvidsson kandidatexamens avhandling från Lunds Universitet.

I hennes arbete, "Det går ju inte att vara stupfull på sjön för då kan man inte segla". En rätts sociologisk kvalitativ studie om båtägares ställningstagande till sjöfyllerilagen, så tar hon upp behovet av ett båtkörkort. Hon tar upp de olika motioner som lagts fram till den svenska regeringen om införskaffandet av ett obligatoriskt båtkörkort samt gör intervjuer med flertalet personer. Hennes resultat påvisar att en stor majoritet är för ett båtkörkort och föreslår att ett båtkörkort skulle öka både säkerheten till sjöss samt sjöfylleriet. (Arvidsson, 2015)

Utöver dessa arbeten har jag också använt nyhetsartiklar från svenska.yle.fi, information från sjöfartsdirektoratet i Norge, samt diverse artiklar och sidor som gav resultat med sökordet *båtkörkort* från Google.

2 Teoretisk bakgrund

2.1 Gällande lagstiftning i Finland

I Finland finns det för tillfället ingen lag om ett båtkörkort och vem som helst får framföra en båt oberoende ålder eller erfarenhet med två undantag. Farkosten måste vara under 24m lång och ifall det rör sig om en registrerad farkost dvs en båt som är minst 5,5m i längd eller med en motorkraft på 15 kilowatt eller mer så måste personen ha fyllt 15 år. (2014/424 §3)

Ifall en farkost skulle vara längre än 24m men under 500 bruttoton och ägnad för privat bruk så är den inte längre än fritidsbåt utan den går under beteckningen nöjesfartyg. Befälhavaren av nöjesfartyget skall ha ett internationellt behörighetsbrev för förare av fritidsbåt. (2009/1687 §15)

2.2 International Certificate of Competency (ICC)

Det internationella behörighetsbrevet för förare av fritidsbåt (ICC) är ett certifikat som bevisar att en individ är kompetent till den nivå som krävs för att möta det krav som ställs av United Nations Economic Commission for Europe Inland Water Committee (UNECE IWC) resolution 40. (IYT, ej daterat)

Det finns ett stort antal länder i Europa som har adopterat UNECE resolution 40 och för att få hyra en båt inom dessa länder så krävs det oftast att du kan visa upp ditt ICC. ICC kortet har också olika nivåer beroende på vilka kurser/kompetenser man tagit:

- (Power -10m) för alla motordrivna fartyg upp till 10m
- (Power -24m) för alla motordrivna fartyg upp till 24m
- (Sail -24m & Power -10m) för alla segelfartyg upp till 24m och måste inkludera Power -10m för att få köra med motordriven farkost från båten till stranden (t.ex. dinghy)
- (PWC) för jetskis

Utöver detta så kommer det också att stå ifall certifikatet gäller för Coastal Waters (kusten) eller Coastal and Inland (kust och kanaler) som ger en rätt att köra inte bara i skärgården och kusten av landet i fråga utan även inomlands på dess kanaler och sjöar. För att få ett ICC kort som berättigar till både kust- och inlandskörning så måste man ta en skild examen kallad CEVNI som berättigar till körning i kanaler och insjöar inom de länder som adopterat UNECE resolution 40. (IYT, ej daterat)

2.2.1 ICC i Finland

Ifall du vill framföra en båt som är längre än 24m i Finland så måste du ta ett ICC kort. För att få ett ICC kort i Finland så måste du gå minst kustepparexamen samt ta en praktikkurs för motorbåt/segelbåt beroende på vad du vill att kortet ska täcka. För att kunna ta kustepparexamen så måste du innan det ha tagit skärgårdsskeppare vilket är en introduktionskurs till navigationens grunder samt sjövägsregler. (Trafi, ej daterat) (NS, ej daterat)

Trafi utfärdar ICC kort på basis av certifikat och intyg över avklarad kurs från båtklubbar och institutioner som har blivit godkända av Trafi. Trafi kan också utfärda ett kort ifall man kan påvisa annan utbildning som motsvarar eller överskrider kraven för ICC kortet t.ex.:

- sotilasveneën kuljettajankirja (militärt förarbevis som man får om man går båtutbildning i värnplikten i t.ex. Obbnäs eller Dragsvik)
- meriupseerin tutkinto (ifall man verkar inom marinen i finska försvarsmakten)
- OOW certifikat (styrmansutbildning inom sjöfarten)

Ifall du inte har något bevis på att du har den teoretiska kunskap som krävs så kan du också ta ett teoritest vid Trafi:s kontor. Ett godkänt testresultat är likvärdigt med ett kustskepparexamensintyg. (Trafi, ej daterat)

Kortet som utfärdas av Trafi så gäller endast kust- och skärgårdshav (Coastal Waters). Ifall du vill ha ett ICC kort som också innefattar inlandsvatten och kanaler (Coastal and Inlands Waterways) så måste du påvisa att du har tillräckligt med kunskaper om de europeiska inlandsvatten och kanalreglerna (CEVNI). (Trafi, ej daterat)

Värt att notera här är att ifall du vill hyra en båt i något av de europeiska länder som godkänner ICC kortet så får du hyra en båt med en maxlängd av 24m. Dock så kräver många charter företag och försäkringsbolag att du har ännu högre utbildning än ICC kortet för att få hyra farkoster som är i den större ändan. (IYT, ej daterat)

3 Krav och lagar i våra grannländer

3.1 Sverige

I Sverige finns det ännu inget krav på ett båtkörkort även om det lagts fram flera olika förslag och motioner av politiker och utredningar om införandet av ett båtkörkort. Motionerna har gång på gång avslagits dock av diverse orsaker. Det har tillsatts olika utredningar av flera regeringar som alla kommit fram till att båtkörkort är att föredra men inga beslut har tagits och idag ligger ärendet på hyllan. (Arvidsson, 2015)

Den ökande båttrafiken samt att de större båtarna och de som kan framföras i hög hastighet ökat markant de senaste åren har påvisats som grund för att ett båtkörkort skulle vara nödvändigt. Det har också skett en ökning av båtolyckor fast sjölagen om sjöfylleri har skärpts. Värt att notera här är att sjölagen gäller endast båtar vars skrovlängd är minst 10m eller kan framföras i en hastighet över 15 knop. (Arvidsson, 2015)

I sjölagens nuvarande form så betyder detta att vem som helst utan någon utbildning eller behörighet får köra hur fort som helst i en hur lång fritidsbåt som helst, utan nedre åldersgräns, så länge som båten inte är bredare än 4m om gott sjömanskap iakttages. Det betyder i

praktiken att en 10 åring som saknar utbildning skulle kunna sätta sig bakom en RIB-båt med 500hk som går 50+ knop helt lagligt. (Sjölagen, 1994:1009)

I dagens läge så finns det endast krav att gå en utbildning ifall farkosten är över 12m lång och 4m bred. Då måste man ha erhållit kustskepparexamen vilket motsvarar samma utbildning i Finland. För att ta kustskepparexamen så måste man först ha tagit förarintyg, vilket kan jämföras med Finlands skärgårdsskeppare, samt ha gått en praktikkurs i navigation i dagsljus. (Sjöfartsverket, 1985)

Senast 2008 gjordes det en omfattande utredning av Näringsdepartementet som kom fram till att det bör bli krav på ett båtkörkort och det lades också fram ett lagförslag om detta som skulle träda ikraft under våren 2009 med en två års övergångsperiod men så blev inte fallet. I lagförslaget så föreslogs det olika nivåer på båtkörkortet:

- Klass 1: För alla båtar minst 10m långa och för båtar som går över 15 knop.
- Klass 2: För alla båtar med en längd över 12m och bred över 4m.
- Klass 3: För alla båtar som kan framföras i över 30 knop.

Det föreslogs att klass 1 skulle motsvara dagens förarintyg och att de som redan har tagit förarintyget kan automatiskt söka ut ett klass 1 båtkörkort. Det föreslogs också undantag som att de som fyllt 55 år vid lagens tillträdande inte skulle behöva söka ut ett båtkörkort klass 1 samt de som är permanent bosatta på en ö utan reguljära bilförbindelser. Det skulle också krävas att man är minst 15 år gammal. (Regeringskansliet, 2008)

Klass 2 skulle motsvara dagens kustskepparexamen och de som redan tagit den eller har en högre nautisk examen skulle kunna söka ut ett klass 2 båtkörkort. Man måste dock ha fyllt minst 15 år. (Regeringskansliet, 2008)

För att erhålla ett klass 3 båtkörkort så måste man kunna uppvisa ett manöverintyg för höghastighetsbåtar eller ha en högre nautisk utbildning. Klass 3 skulle också kräva att man är minst 18 år gammal. (Regeringskansliet, 2008)

3.2 Norge

I Norge så tillkom lagen om framförande av fritidsbåt våren 2009. I den så står det att varje person född 1.1.1980 eller senare måste ta ett båtkörkort ifall han planerar framföra en båt som är över 8m lång eller har en motorkraft som överstiger 25hk. Man måste förutom ett båtkörkort också ha fyllt 16 år. (Båtförarlicens och krav, 2009/259 §5 & §7)

Båtkörkortet gäller för alla födda 1.1.1980 eller senare som vill framföra en båt i Norge och/eller ha en norskegistrerad båt. Är du född före 1980 så behöver du inte ha ett båtkörkort. För att få båtkörkortet så måste du boka tid hos ett godkänt testcenter och ta båtförarprovet vilket är ett online test omfattande 50 frågor varav minst 80% måste vara rätt. Du kan ta testet när du fyllt 14 men du får förarbeviset först när du fyllt 16 år. (Sjøfartsdirektoratet, 2016)

Båtkörkortet består av 4 delar:

1. Generellt sjömanskap
2. Handlingar och förordningar
3. Navigation och kartläsning
4. Särskilt viktiga ämnen

Man måste ha minst 80% rätt för att bli godkänd. Du måste dessutom ha minst 80% rätt på del 4, särskilt viktiga ämnen. Det krävs inte att man går någon kurs men det rekommenderas att alla gör det. (Curriculum för båtkörkort, 2014)

Med båtkörkortet så har man rätt att framföra en farkost upp till 15m i längd utan restriktion på motorkraft eller hastighet. Vill man framföra en båt mellan 15 och 24m så måste man ta ett certifikat för däckofficer klass 5 för nöjesbåtar. Det är en 120h lång kurs med både teoretiska och praktiska moduler samt examinationer. Man måste också ha ett giltigt läkarintyg samt tidigare erfarenhet från havet. Det kan vara t.ex. att man ägt en båt över 8m i mer än 3 år eller att man har gått extra praktiska kurser i hantering av båtar. Man kan också söka ut ett certifikat för däckofficer klass 5 ifall man har eller har haft styrmansbehörighet i enlighet med STCW direktiven. (Sjøfartsdirektoratet, 2016)

4 Enkätundersökning

Detta frågeformulär riktar sig till alla som rör sig på sjön i Finland även om det var möjligt för vem som helst att svara på frågeformuläret.

Frågeformuläret framställdes och genomfördes på nätet med Google forms därför att det var det behändigaste sättet att skapa och sprida enkäten till så många som möjligt.

Enkäten kunde besvaras på 3 olika språk, svenska, finska eller engelska, för att försöka få så många svar som möjligt. Efter att man svarat på första frågan om vilket språk man vill svara på så består enkäten av 10 obligatoriska frågor.

Frågorna har färdiga svarsalternativ men till 4 av frågorna fanns det också möjligheten att lämna ett öppet svar eller förslag vilket många också valde att använda. Man kunde endast välja ett svarsalternativ förutom till fråga 3 som hade flervalssvar.

Det fanns också möjlighet att lämna en egen kommentar i slutet av frågeformuläret men det var frivilligt och endast 13% (35st) valde att svara på denna.

De första 4 frågorna efter språkfrågan är bakgrundsfrågor för att få en uppfattning om vad det är för personer och framförallt vad för sorts erfarenhet de har för att lättare sen kunna förstå och analysera svaren som går djupare in på ämnet om ett båtkörkort.

Under de 6 veckor som enkäten låg uppe så deltog och svarade 279 personer på enkäten vilket jag är nöjd med.

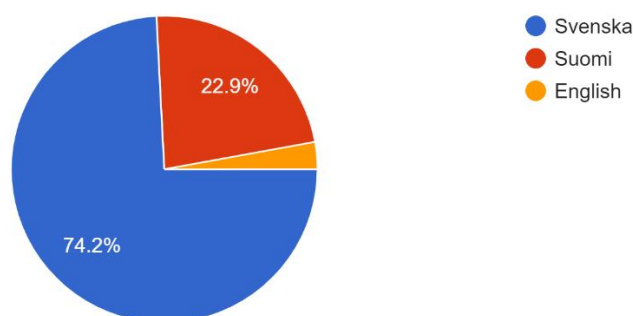
4.1 Val av språk

Första frågan var ett eget stycke där man fick välja vilket språk man ville svara på. Man fick välja på svenska, finska eller engelska och förflyttades därefter till nästa stycke som bestod av 10 frågor på valt språk.

Som man kan se på det bifogade diagrammet nertill så valde 74,2% (207 st) av de tillfrågade att svara på svenska. Denna fråga har endast ett diagram jämfört med de andra frågorna som har 3 eftersom de är i olika språk.

Välj språk/valitse kieli/choose language

279 responses

Figur 1 Språk

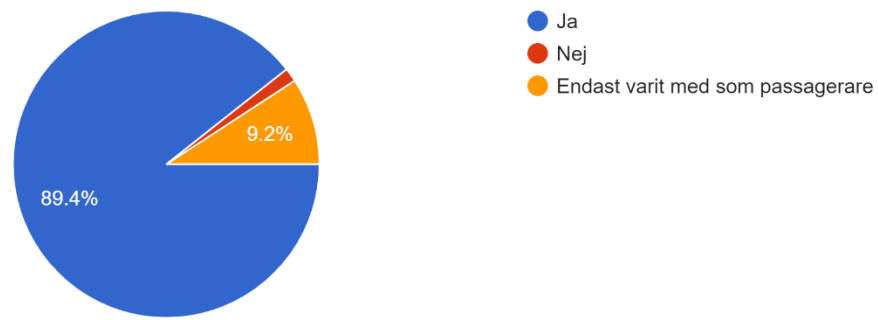
4.2 Båtkörning i skärgården

Med denna fråga så ville jag se hur många som själv har kört båt och hur många som endast har suttit på som passagerare samt ifall det fanns någon som aldrig hade kört båt eftersom denna undersökning riktade sig till de som rör sig i skärgården.

Som vi kan se så har nästan 90% av de som svarat på undersökningen kört båt eller fungerat som befälhavare för båten. Endast 1,5% (5st) svarade att de aldrig kört båt eller suttit på som en passagerare i skärgården.

Har du kört båt i skärgården?

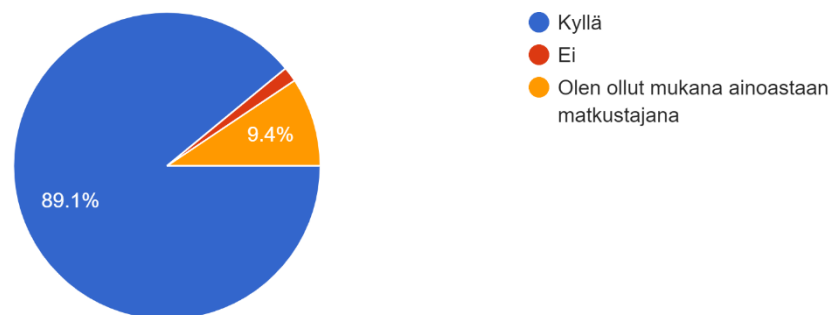
207 responses

Figur 2 Har du kört båt i skärgården

Oletko ajanut venettä saaristossa?

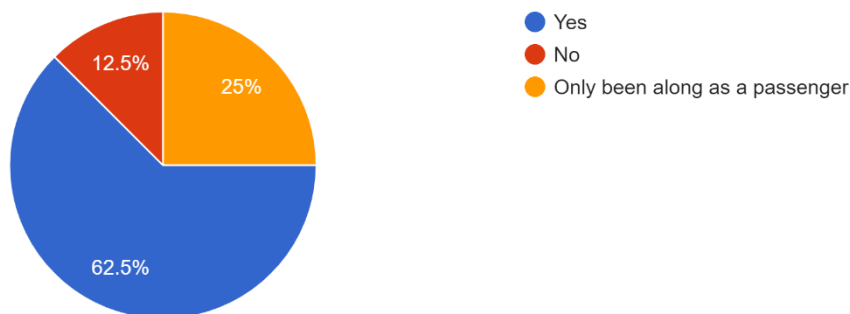
64 responses

Figur 3 Har du kört båt i skärgården (finska)

Have you driven a boat in the archipelago?

8 responses

Figur Har du kört båt i skärgården (engelska)

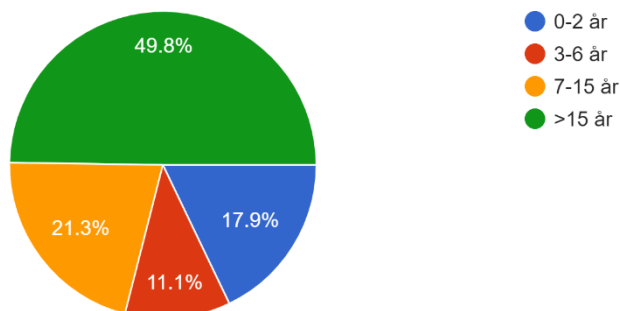
4.3 Erfarenhet av båtkörning

Denna fråga var väldigt viktig för med den ville jag fastställa hurdan bakgrund och erfarenhet de svarande hade samt hur relevanta svaren i min undersökning skulle vara. Har man endast en sommar eller några säsonger som man kört båt så kan det bra hända man märker mycket mindre både om det egna men framförallt andras båtkunskaper och ifall de är tillräckliga eller inte.

Vad vi kan erhålla från diagrammen nedan visar dock på att de flesta har mycket eller ganska mycket erfarenhet till sjöss då nästan drygt 70% av de tillfrågade har minst 7 års erfarenhet och under 18% av de tillfrågade har 0–2 års erfarenhet av båtkörning.

Hur mycket erfarenhet har du av båtkörning?

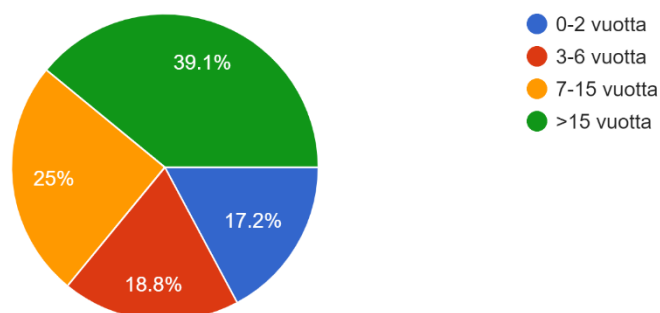
207 responses

Figur 5 Hur mycket erfarenhet har du av båtkörning

Kuinka paljon kokemusta sinulla on veneen ajamisesta?

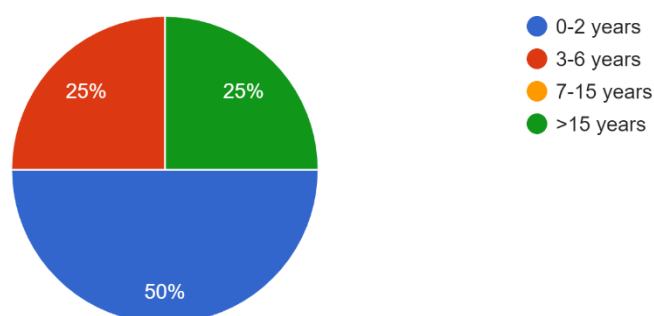
64 responses

Figur 6 Hur mycket erfarenhet har du av båtkörning (finska)

How much experience do you have of boat driving?

8 responses

Figur 7 Hur mycket erfarenhet har du av båtkörning (engelska)

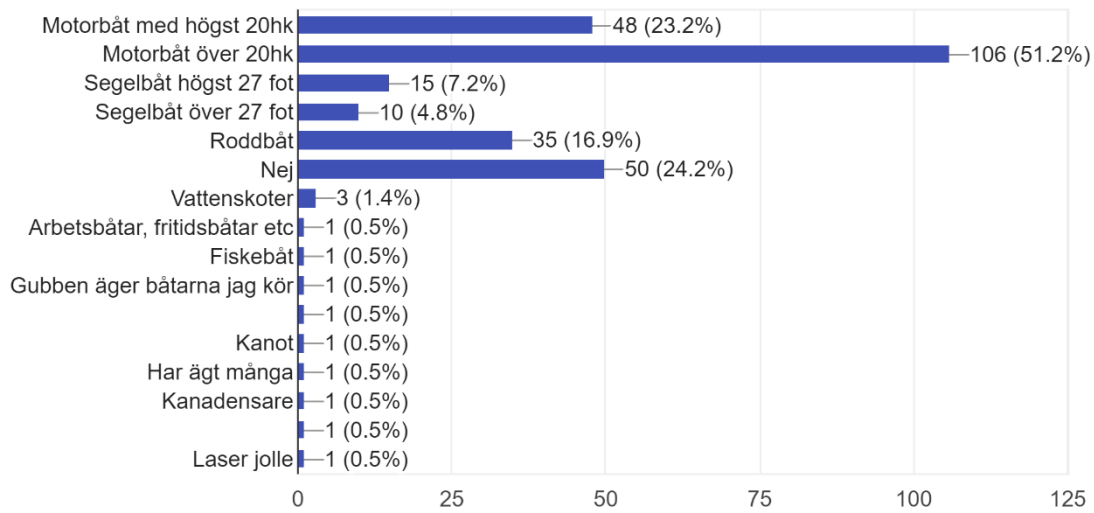
4.4 Båtägare

Med denna fråga så ville jag ta reda på hurdana farkoster de tillfrågade äger/har ägt för att bättre kunna förstå vilka det är som rör sig till sjöss och i hur stora/snabba båtar det rör sig om.

Här är de 6 första svarsalternativen färdigt insatta men sen fanns det också möjligheten att lägga in en egen farkost om man så ville. Detta var också enda frågan där man kunde välja flera olika svarsalternativ.

Äger du själv eller har ägt en båt?

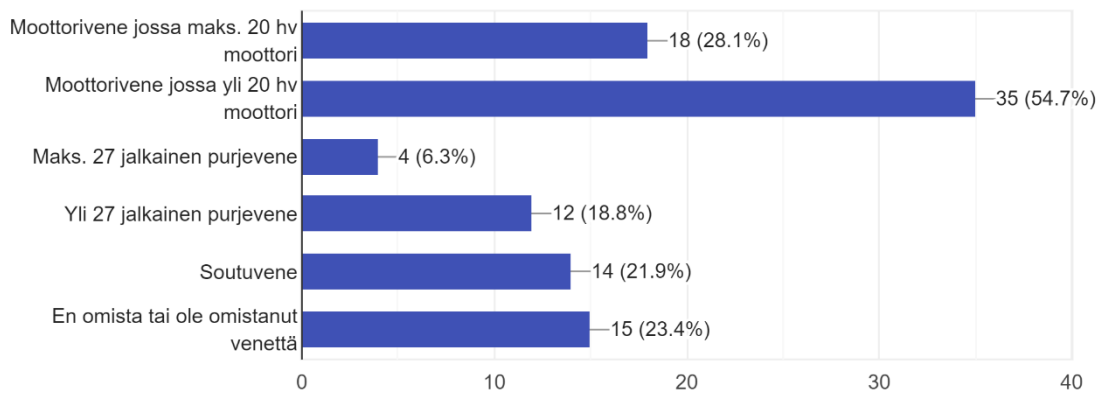
207 responses

Figur 8 Äger du själv eller har ägt en båt?

Omistatko vai oletko omistanut veneen?

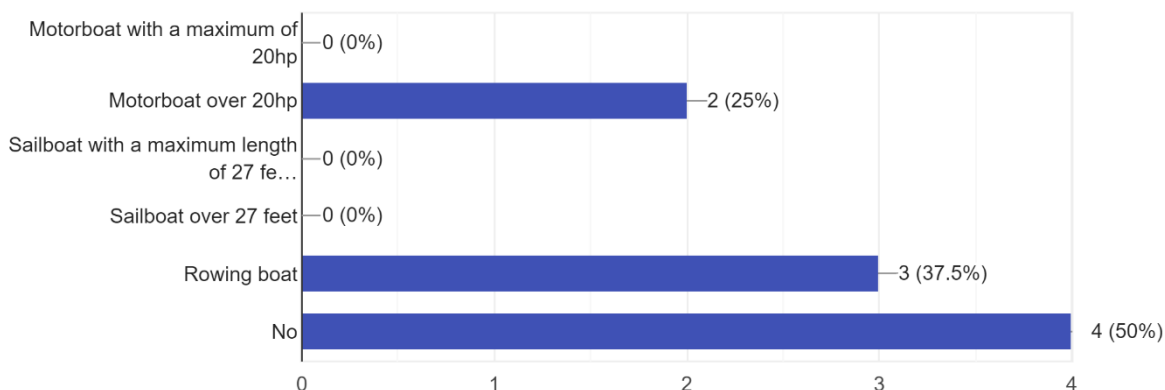
64 responses

Figur 9 Äger du själv eller har ägt en båt? (finska)

Do you own or have owned a boat?

8 responses

Figur 10 Äger du själv eller har ägt en båt? (engelska)

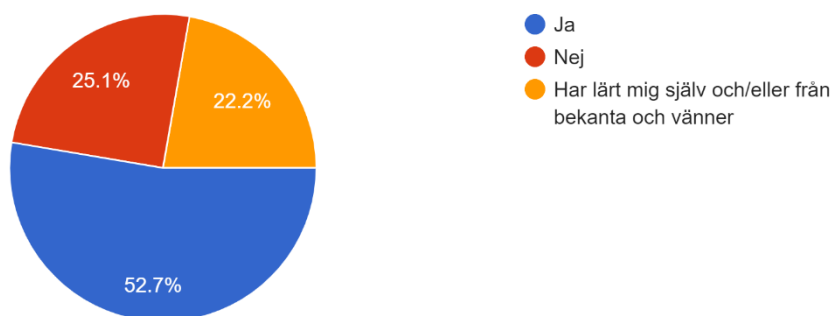
4.5 Sjöfartskurser och utbildningar

Tanken bakom denna fråga var att kolla hur vanligt är det att folk har tagit en kurs i sjöfart för att lära sig om navigation, båthantering och manövrering etc.

Samma fråga i både Casper Carlas och Ilmari Arttos undersökning visade att över hälften av de som rör sig till sjöss har gått någon slags kurs i sjöfart eller navigation och som man kan utläsa från diagrammen nedan så stämmer det helt överens med de tillfrågade i denna undersökning.

Har du gått en kurs i sjöfart någonstans?

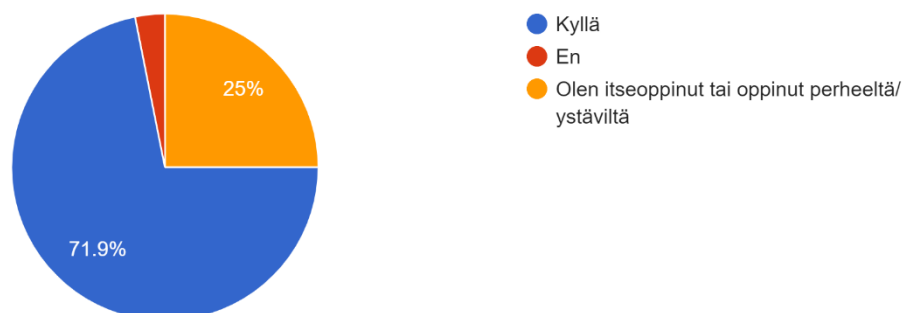
207 responses

Figur 11 Har du gått en kurs i sjöfart någonstans

Oletko koskaan käynyt veneilyyn liittyvää kurssia?

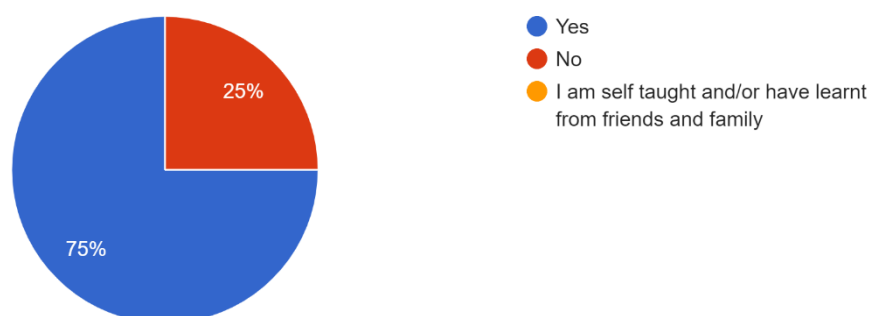
64 responses

Figur 12 Har du gått en kurs i sjöfart någonstans (finska)

Have you ever taken a maritime course?

8 responses

Figur 13 Har du gått en kurs i sjöfart någonstans (engelska)

4.6 Lagstiftningar till sjöss i Norden

För att kunna svara på denna fråga så måste man ha lite bakgrundsfakta om våra nordiska grannländer och hur de har det där. Därför fanns det en liten inforuta före denna fråga som man kunde läsa för att snabbt bekanta sig med hur reglerna ser ut i Sveriges och Norges samt hur det är med vårt eget lands lagar och regler.

Vilka regler och lagar finns det i våra nordiska grannländer?

I Norge har det sedan 2011 varit lag att alla som är födda 1980 eller senare och äger/kör en båt över 8m eller över 25hk måste ta båtkörkort. För att få båtkörkort måste man fara till ett

testcenter och ta ett online test bestående av 50 frågor där minst 80% måste vara rätt för att man skall kunna beviljas ett båtkörkort. Man måste dessutom vara minst 16 år gammal.

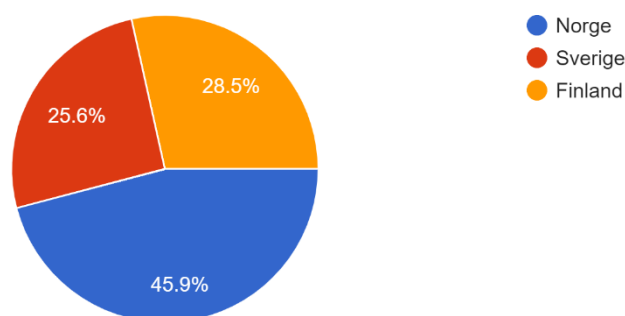
I Sverige så har det lagts fram olika förslag på hur ett båtkörkort skulle se ut men i dagens läge finns det ingen begränsning på hur stor eller snabb båt man får köra, med undantag ifall båten är över 12m lång och 4m bred. Då måste man ta ett kustskepparintyg vilket är en 4 dagars kurs med både teoretiska och praktiska övningar. Man kan dock ta en 2 dagars kurs (oftast över en helg) som ger ett förarintyg och många försäkringsbolag ger rabatt på båtförsäkringen om man kan uppvisa intyg över avklarad kurs.

Som jämförelse så i Finland får du köra en båt med en längd ända upp till 24m utan någon begränsning sålänge som du är minst 15 år gammal.

När man då läst detta så kunde man välja Finland, Sverige eller Norge och resultaten visar tydligt att Norge har mest stöd medan Sverige och Finland har ungefär lika mycket stöd.

Vilket land tycker du har bäst regler?

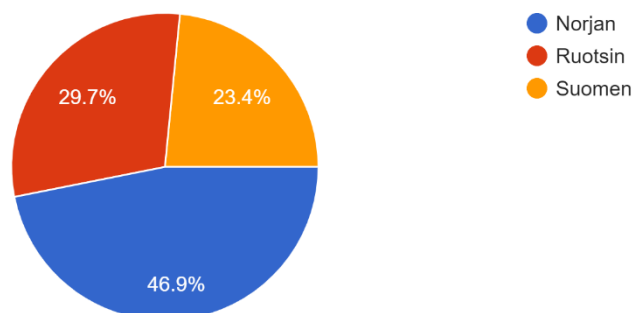
207 responses

Figur 14 Vilket land tycker du har bäst regler

Minkä maan säännökset ovat mielestäsi parhaat?

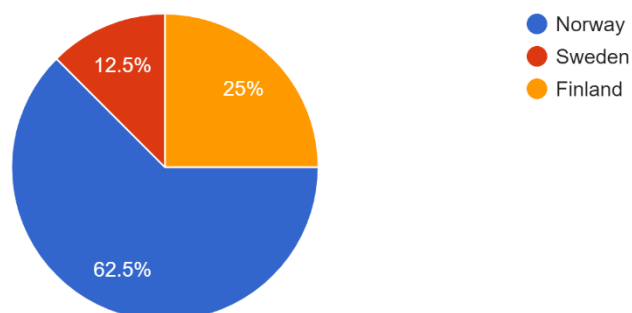
64 responses

Figur 15 Vilket land tycker du har bäst regler (finska)

Which country have the best rules in your opinion?

8 responses

Figur 16 Vilket land tycker du har bäst regler (engelska)

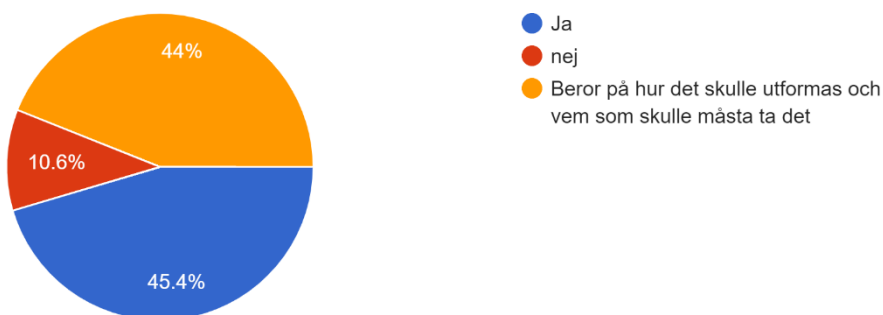
4.7 Båtkörkort i Finland

Nu kom vi då till den kritiska punkten. Stöder majoriteten ett båtkörkort i Finland eller inte? Här ville jag ta reda på ifall det som påvisats i tidigare undersökningar att majoriteten är för ett båtkörkort i Finland verkligen stämmer och resultaten talar klarspråk!

Under 10% av de tillfrågade vill inte ha ett båtkörkort i Finland. Drygt 44% av de tillfrågade skulle kunna tänka sig ha ett båtkörkort i Finland beroende på dess utformning och vem som skulle måsta ta det. Populäraste alternativet var ett rakt JA, Finland behöver ett båtkörkort.

Båtkörkort i Finland?

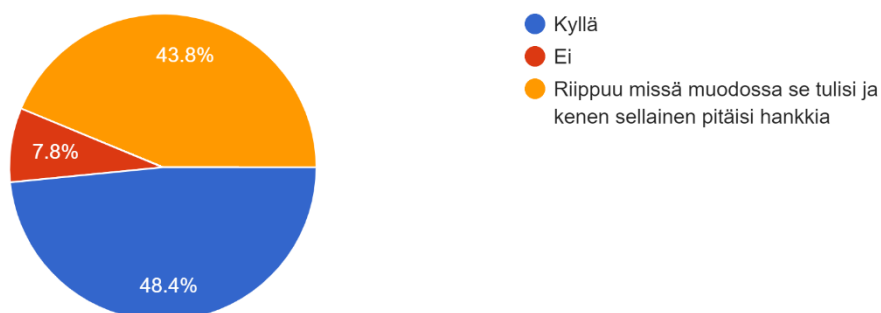
207 responses

Figur 17 Båtkörkort i Finland

Veneajokortti Suomessa?

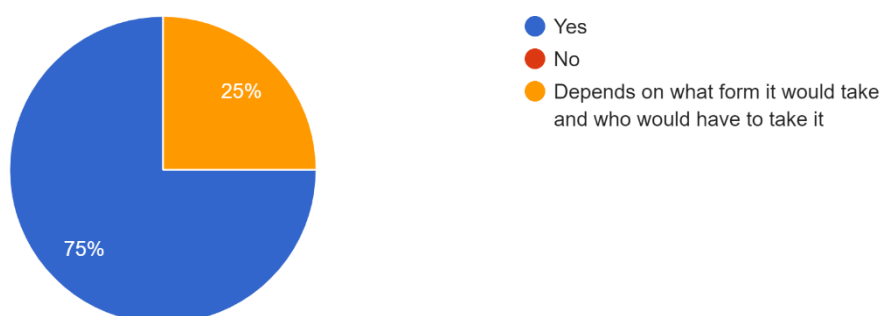
64 responses

Figur 18 Båtkörkort i Finland (finska)

Boating license in Finland?

8 responses

Figur 19 Båtkörkort i Finland (engelska)

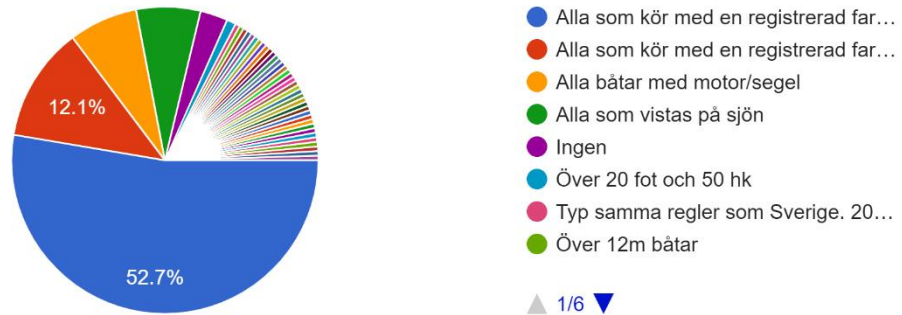
4.8 Vem behöver båtkörkort

Tanken bakom denna fråga var att ge ett par olika alternativ som man enkelt skulle kunna tillämpa i.o.m. att vi redan har ett båtregister färdigt här i Finland. Det var också möjligt att ge ett eget svar här var de tillfrågade själva kunde ge ett svar vad de tyckte och många valde att göra det.

Populäraste svaret (alla som kör med en registrerad farkost) var drygt 52% (146st) medan de andra färdiga svarsalternativen som gavs utgjorde 28% (80st). Det betyder att 20% (53st) av alla tillfrågade gav ett eget alternativ som vi kommer att gå igenom i nästa kapitel, analys.

Vem tycker du skulle måsta ta båtkörkort?

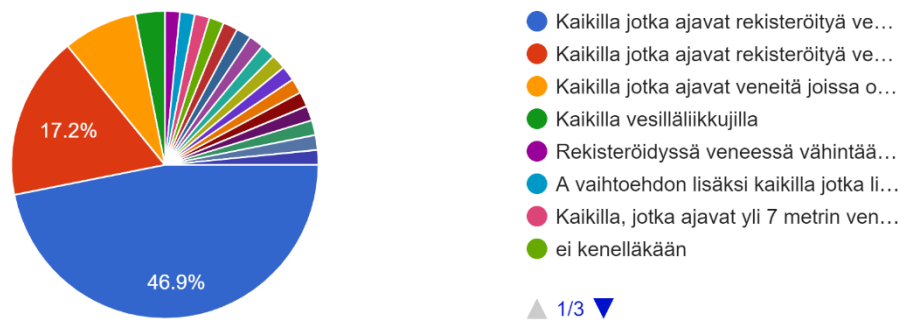
207 responses

Figur 20 Vem tycker du skulle måsta ta båtkörkort

Kenellä sinun mielestä kuuluisi olla veneajokortti?

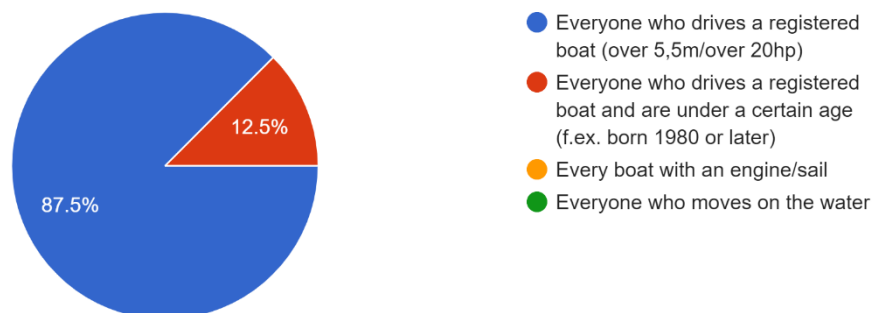
64 responses

Figur 21 Vem tycker du skulle måsta ta båtkörkort (finska)

Who do you think should have to obtain a boating license?

8 responses

Figur 22 Vem tycker du skulle måsta ta båtkörkort (engelska)

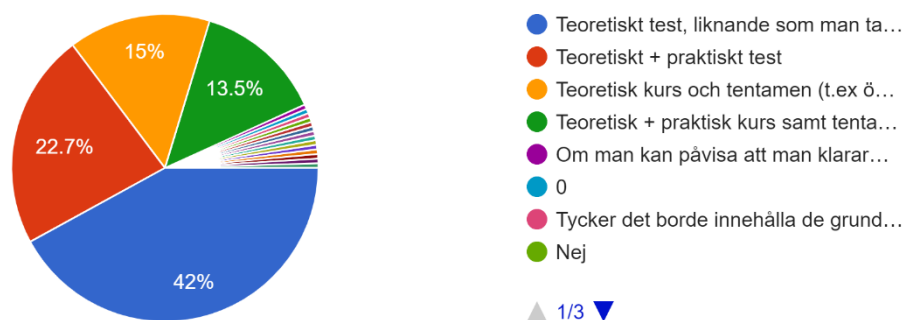
4.9 Båtkörkortets utseende

Med denna fråga så ville jag ta reda på hur de tillfrågade skulle vilja genomföra ett båtkörkort prov. Det populäraste alternativet visade sig vara endast ett teoretiskt test. Det fanns också möjligheten att lämna ett öppet svar här och många poängterade där att ett online test skulle vara att föredra.

Värt att poängtera här dock är att över hälften av de som svarat så valde ett av de 3 andra färdiga alternativen som var antingen både praktiskt och teoretiskt test eller sen teoretiska och/eller praktisk kurs. Flera av de som gav eget svar så hade också förslag till olika sorters kurser eller bevisande av kunskaper.

Hur skulle du vilja att båtkörkortet såg ut?

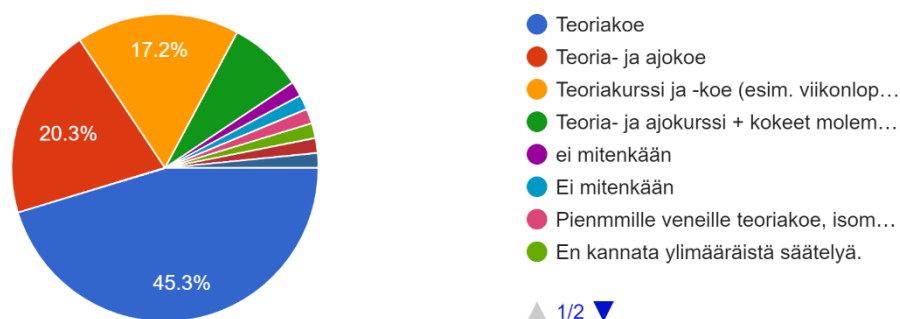
207 responses

Figur 23 Hur skulle du vilja att båtkörkortet såg ut

Miten mielestäsi kuuluisi suorittaa veneajokortti?

64 responses

Figur 24 Hur skulle du vilja att båtkörkortet såg ut (finska)

How would you like the boating license to look?

8 responses

Figur 25 Hur skulle du vilja att båtkörkortet såg ut (engelska)

4.10 Båtkörkortets berättigande

Tanken bakom denna fråga var att försöka lista ut ifall de tillfrågade skulle vilja ha ett heltäckande båtkörkort som skulle gälla för alla farkoster oberoende typ, storlek och hastighet eller ifall det borde finnas olika nivåer på kortet i liknande stil som med dagens körkort.

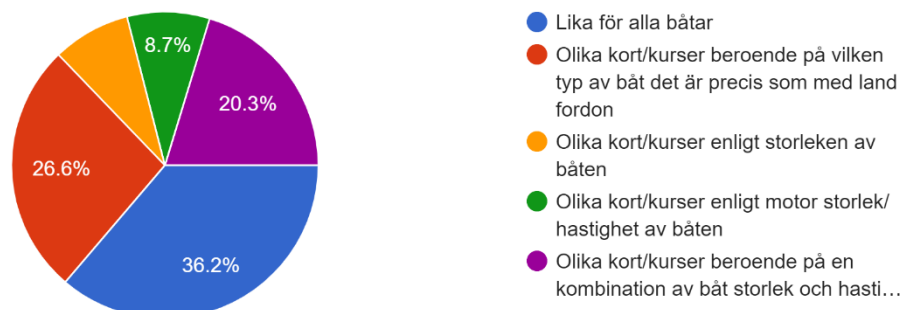
Här ser vi också för första gången en märkbar skillnad på de tillfrågade som svarade på svenska och de som svarade på finska. 50% (32st) av de som svarade på finska tyckte att det borde vara lika för alla båtar medan endast 36,2% (75st) av de som svarade på svenska tyckte samma.

Sedan var det ganska jämnt fördelat mellan de som tyckte att det borde vara olika kort/kurser beroende på båt typ och olika kort/kurser beroende på en kombination av båtstorlek samt hastighet (26,6% vs 20,3% för de svenska och 17,2% vs 18,8% för de finska).

Detta var också första gången som de 8st som svarade på engelska hade väldigt delade åsikter och det fanns endast 1 som tyckte att det borde vara lika för alla båtar som var det mest populära alternativet bland svensk- och finsktalande.

Borde båtkörkortet vara lika för alla båtar eller ha olika kort och/eller kurser beroende på båten?

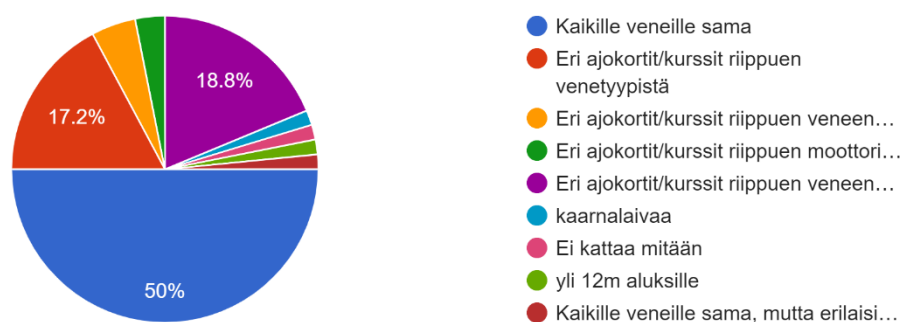
207 responses

Figur 26 Borde båtkörkortet vara lika för alla båtar eller ha olika kort och/eller kurser beroende på båten

Pitäisikö veneajokortin kattaa kaikki veneet, vai pitäisikö eri veneille olla eri merkinnät?

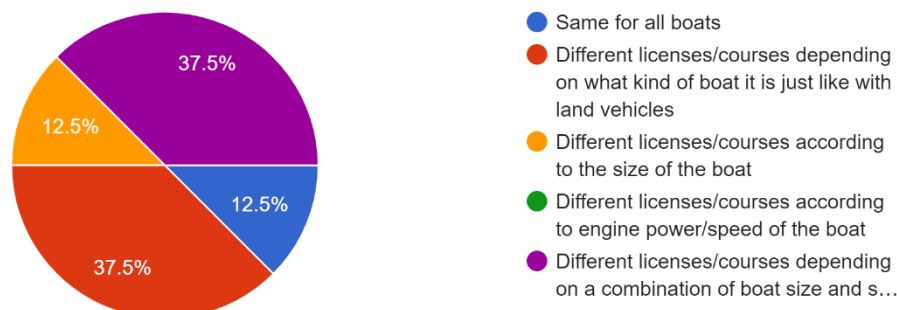
64 responses

Figur 27 Borde båtkörkortet vara lika för alla båtar eller ha olika kort och/eller kurser beroende på båten (finska)

Should the boating license cover all boats or have different licenses and/or courses depending on the boat?

8 responses

Figur 28 Borde båtkörkortet vara lika för alla båtar eller ha olika kort och/eller kurser beroende på båten (engelska)

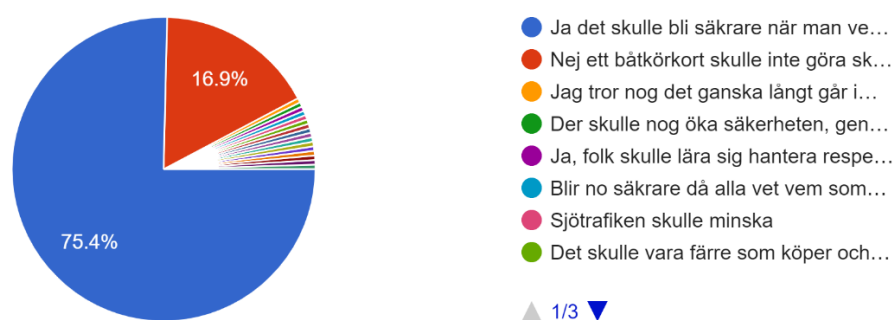
4.11 Sjötrafiken och säkerheten till sjöss

Här så ville jag försöka ta reda på ifall folk tror att ett båtkörkort skulle ha någon påverkan på sjötrafiken eller ifall det är helt onödigt. Den klara majoriteten tror att ett båtkörkort skulle inverka positivt på sjötrafiken och att det skulle bli säkrare på sjön ifall ett båtkörkort infördes.

Det fanns många som gav ett eget svar och de flesta tyckte att ett båtkörkort skulle öka både på säkerheten till sjöss och kunskapen om båtliv. Det fanns också de som kommenterade att det redan är säkert till sjöss och de som lade fram att sjötrafiken skulle minska vilket också är viktigt att ta i beaktande.

Tror du att ett båtkörkort skulle ha någon påverkan på sjötrafiken?

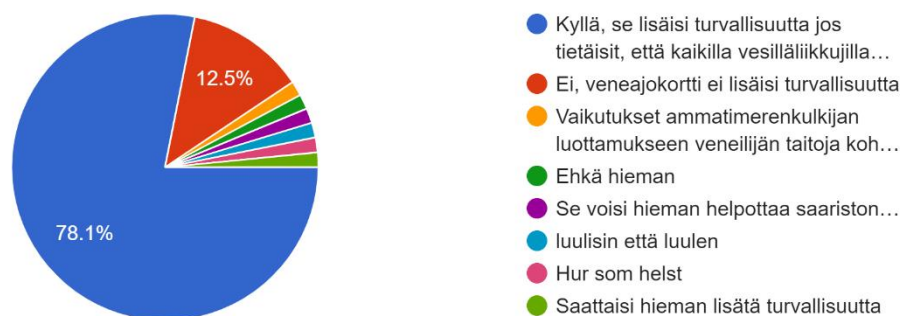
207 responses

Figur 29 Tror du att ett båtkörkort skulle ha någon påverkan på sjötrafiken

Luuletko veneajokortin vaikuttavan ammatilliseen merenkulkuun?

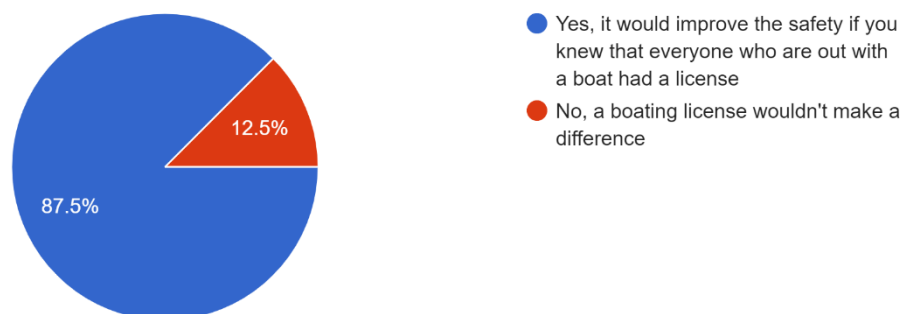
64 responses

Figur 30 Tror du att ett båtkörkort skulle ha någon påverkan på sjötrafiken (finska)

Do you think a boating license would have any effect on the maritime traffic?

8 responses

Figur 31 Tror du att ett båtkörkort skulle ha någon påverkan på sjötrafiken (engelska)

4.12 Öppen fråga: Egna kommentarer angående båtkörkortet

Den sista frågan i denna undersökning var en öppen, valbar fråga där man hade möjlighet att berätta sin egen åsikt om båtkörkortet eller hade någonting annat att säga om enkäten.

Det var endast 35 personer eller 12,5% av de tillfrågade som valde att svara på denna fråga vilket man ändå kan vara helt nöjd med eftersom det var många redan som gav sin åsikt då det fanns möjlighet att lämna ett eget svar i flera av enkätens frågor.

Det fanns både ris och ros och av dessa 35 personer så svarade ca 30% med ett eller några ord som t.ex. *inför!*, *bra enkät*, *ihan paska idea*, *onödigt* etc. Flera tyckte också att det enda som

ett båtkörkort skulle ändra är att det skulle bli dyrare och onödig byråkrati för att vistas på sjön.

Men det fanns flera som hade tagit tid på sig och verkligen funderat igenom saken, som också lyfte fram flera viktiga punkter och åsikter. Nedan tänkte jag lägga fram några av dem;

”Bra idé med båtkörkort. Du får inte köra bil utan körkort så varför ska det vara annorlunda på sjön?”

” Anser att det ändå skulle vara viktigt, för tror vi skulle få lägre båtförsäkringar ifall alla båtägare har genomgått en kurs med skriftligt test.”

”Befrämja aktivt frivilliga kurser som skepparexamen, skärgårds skeppare, kustskeppare, båt hantering, olika webbkurser etc. Deltagande i båtklubbar som skolar vidare.”

” Det finns en hel del problematik i hur det skulle fungera i praktiken. Vad om t.ex. en familj åker ut med båten och endast pappan har körkort. Sedan får han hög feber/får solsting/skadar sig/är för full etc. och klarar inte av att köra tillbaka, är det då okej att ringa sjöbevakningen för en sådan liten sak, fast det skulle finnas flera ombord som skulle vara kapabla att manövrera båten? Eller borde det då räcka att en per besättning har körkort? Eller borde det finnas något annat alternativ till körkortet, så som ett prov på nätet?”

”Personligen tycker jag att båtkörkort inte är en bra idé. Tror det kommer bli svår övervakat och så känns det som en onödig utgift för dem som hela livet kört båt och bott i skärgården. Tror inte heller det skulle öka på säkerheten, ett båtkörkort ger inte sjövätt till idioter.”

5 Analys

I detta kapitel så skall vi analysera svaren från enkäten mer djupgående för att försöka besvara problemformuleringen i kap 1.2 samt försöka dra en slutsats till varje fråga baserat på de svar som erhållits.

Eftersom jag delade enkäten på Facebook på min egen sida och bad vänner och bekanta att sprida den så var det förväntat att majoriteten av svaren skulle vara på svenska pga. den enkla orsaken att majoriteten av mina vänner är svenskspråkiga.

Jag blev dock fortfarande förvånad när resultaten kom in och hela 74,2% dvs 207 av de 279 som svarade på enkäten hade svarat på svenska eftersom jag också delade enkäten till flera FB-grupper som Vaasan Moottorivenekerho och Wasa Segelförening.

Överraskande var också att endast 8 personer (2,9%) av de som svarade valde att svara på engelska så resultaten där kan vara ganska missvisande och kunde såhär i efterhand nog ha lämnats bort helt från undersökningen.

Att se att nästan 90% av de besvarande har kört båt i skärgården är någonting som var väntat men ändå roligt att se eftersom man har ett helt annat begrepp om sjön om man själv är den som är ansvarig för framförningen av farkosten.

Att endast 5 personer eller 1,5% av de svarande aldrig ens vistats i skärgården är något som säger något om hur livlig och viktig vår skärgård är även om det kanske inte lockade att svara på denna enkät ifall man aldrig är i skärgården så denna siffra är nog större ifall man tar i beaktande hela befolkningen.

Hur mycket erfarenhet man har med båtkörning är förstås väldigt viktigt för att man skall kunna framföra sin båt säkert i alla väder och farleder. Erfarenhet är något som byggs upp med åren men det finns mycket annat som påverkar mer än bara hur många år man har tillbringat på sjön. Hur mycket man åker och hur långa sträckor är naturligtvis mycket viktiga faktorer också.

T.ex. en person med en liten motorbåt åker kanske bara några sjömil bort från sin stuga men har åkt i den skärgården i 30 år och vet alla remmar, grynnor och märken i hans närhet. Men den erfarenheten går kanske inte att tillämpa på andra ställen för han kanske har endast lärt sig med åren och aldrig behövt navigera med karta och kompass eller i dålig sikt.

Sen så finns det de personer som vistats på sjön i mindre än 5 år men som har färdats över långa sträckor, i många olika väderförhållanden och har gått någon navigationskurs eller utbildning som kan vara mycket mer erfaren i det perspektivet.

Att man har gått en utbildning eller kurs i navigation är förstås väldigt viktigt för erfarenhet för man måste alltid kombinera teoretisk kunskap med praktisk för att få erfarenhet. Så det var därför väldigt positivt att se att hela 161 personer eller 57,7% av de tillfrågade har gått en navigationskurs eller utbildning någonstans.

Vad för sorts typ av farkost man äger eller brukar använda har också förstås stor påverkan på hurdan erfarenhet man införskaffat sig. De som rör sig med mindre farkoster som optimistjollar, kanoter, roddbåtar etc. kommer inte att röra sig på hemskt stora områden och deras sjökunskaper kan bli väldigt begränsade.

Samma med de som har endast små motorbåtar eller andra farkoster som inte är menade för längre resor så får mest lokalkännedom än faktiska sjökunskaper.

De som däremot äger större båtar som det finns övernattningsmöjligheter med eller båtar som går väldigt fort så att man kan förflytta sig över långa sträckor under kort tid så kommer att täcka ett mycket större område och måste därefter också öka på sina kunskaper, speciellt när man kommer till nya områden där man inte vet mera än det kartan visar.

Att folk gillar att åka fort är inget nytt och iom. att allt fler båtar kommer till marknaden och blir hela tiden större och snabbare så är det inte konstigt att över hälften av de som svarade äger eller har ägt en motorbåt med en motorkraft över 20hk.

Att det dock var nästan exakt lika vanligt att man antingen ägde/har ägt en motorbåt under 20hk eller aldrig har ägt en båt (skiljde med 1 röst) kom nog som något av en överraskning. Det visar dock hur vanligt det är att äga en båt i detta land.

Även om Norge (som är det enda nordiska landet med ett båtkörkort för tillfället) fick flest röster så bör man märka att varken Sverige eller Finland har ett båtkörkort (även om Sverige har lite striktare regler) och att de tillsammans har majoriteten av rösterna.

I frågan ifall Finland behöver ett körkort så var svaret väldigt tydligt. Under 10% av de som svarade tyckte att ett körkort i Finland behövs ej. Dock så var det väldigt jämnt mellan de andra två svaren 1) Ja och 2) beror på hur det skulle utformas och vem som skulle måsta ta det.

Svar 1) Ja hade marginellt fler röster men inte tillräckligt för att få majoritet precis som med föregående fråga om vem som hade bäst regler vilket tyder på att Norge har för stränga regler men att de flesta ändå anser att ett båtkörkort eller åtminstone striktare lagar skulle vara att föredra jämfört med vad det är i nuläget.

Det syntes också bra i följande fråga som löd: Vem tycker du skulle måsta ta båtkörkort? Där svarade drygt 52% av de som gjorde enkäten att alla som kör en registrerad farkost borde ta ett båtkörkort men det fanns också hela 53 stycken (20%) som gav ett eget svar vem de tycker borde ta båtkörkortet.

Av de som gav ett eget svar så fanns det många som tyckte att körkort är helt onödigt och ville poängtera det.

Dom flesta som gav ett eget svar var dock överens om att en registrerad farkost (över 5,5m och/eller över 20hk) var på tok för liten gräns för att behöva ta ett körkort. De flesta gav antingen längden av båten (vanligaste över 10-12m) och/eller motorkraften (över 50hk t.ex.). Det fanns också de som föreslog att farten eller vikten av båten skulle vara en faktor.

Det fanns flera som tyckte att alla borde antingen gå en kurs i navigation eller ta ett båtkörkort och det är något som är väldigt smart. Att man har något slags bevis eller certifikat att man har fått skolad undervisning.

Om ett båtkörkort skulle införskaffas i Finland så med största sannolikhet skulle de som redan har gått kurser som motsvarar eller överskrider kvalifikationerna som ställs på båtkörkortet att endast behöva söka ut sitt båtkörkort utan test och/eller kurs.

Detta såg man klart och tydligt också i därpå följande fråga hur ett båtkörkort skulle se ut eftersom det fanns många delade meningar där. De flesta föredrog ett teoriprov men de 3 resterande fasta svarsalternativen som fanns, som innebar teoretiska och/eller praktiska kurser med eller utan prov, fick tillsammans över 50% av rösterna.

Det fanns också de som tyckte att detta är ett stort tids slöseri och att ett båtkörkort inte är något som behövs.

Samma tema uppdagas i nästa fråga ifall båtkörkortet borde vara lika för alla båtar oberoende storlek och farkosttyp. Igen så fanns det en klar majoritet men denna gång var den under 40% sammanlagt. Det intressanta här är att för första gången fanns det en tydlig skillnad mellan de som svarat på finska (50%) för lika för alla båtar och de som svarat på svenska (36,2%).

Det alla verkar vara överens om är att ett båtkörkort skulle förbättra säkerheten till sjöss även om det finns några som inte tror det eller annars bara är emot ett båtkörkort. Nästan 4/5 av de som svarade på enkäten tror att säkerheten på sjön skulle öka ifall ett båtkörkort skulle införas vilket är en av de största orsakerna som talar för ett båtkörkort.

Vad vi kan kort sammanfatta från svaren i denna enkät och analys är att de flesta ser väldigt positivt på ett båtkörkort och att de skulle vilja att ett båtkörkort implementeras i Finland. Men hur detta båtkörkort skulle se ut, vem det skulle gälla och vilka farkoster det skulle täcka är en väldigt komplicerad fråga med mycket tudelade meningar.

Hur skall man införskaffa båtkörkortet? Tentamen? Kurs? Teoretiskt? Praktiskt? Det finns många olika synvinklar och åsikter.

6 Avslutning och diskussion

När jag började bakgrundsforska om ett båtkörkort i Finland och framförallt försöka hitta information om vilka lagar och regler som gäller i Finland så blev jag väldigt förvånad över hur lite information som det finns tillgängligt ute på nätet. Trafis egna sidor har endast begränsat med information och denna information är endast tillgänglig på finska.

Enkäten som jag gjorde fick 279 svar vilket jag måste säga att jag är nöjd med eftersom jag hade hoppats på runt 200 svar. Jag valde att endast dela enkäten på min egen sida på Facebook samt några utvalda grupper på Facebook för att försöka nå en så bred grupp av människor som bara möjligt. Jag gav också tillåtelse till mina vänner att dela enkäten vilket också flera gjorde och det i sin tur breddade ytterligare gruppen av olika människor från olika platser för att få så många åsikter och synvinklar som möjligt.

Jag är också väldigt nöjd med hur många som valde att ge ett eget formulerat svar eller förslag till frågorna i enkäten när möjlighet till detta gavs. Det betyder att folk faktiskt brydde sig i enkäten och ämnet samt ville göra sin åsikt hörd, något som jag hoppas att de fått i denna avhandling även om jag inte tog upp alla individuella svar.

Något som också var intressant att se var att det skiljde endast marginellt på svaren mellan de som svarade på svenska och de som svarade på finska även om de svenskspråkiga svaren var över 3 gånger fler och därmed ger en mer tillförlitlig bild på folkets åsikter. Men i det stora hela så var de olika svars alternativ procentarna väldigt lika.

Som det kom fram i undersökningen så var majoriteten för ett införande av båtkörkort i Finland och jag hör också till den skaran som tycker att ett båtkörkort skulle börja införas. Jag har förstås några egna förslag och idéer hur detta skulle ske samt hur det skulle se ut.

Jag föreslår ett båtkörkort som byggs upp som ett klasssystem likt det förslag som Näringsdepartementet i Sverige föreslog.

- Klass 1 skulle vara för alla båtar med en längd på minst 10m eller som har möjlighet att färdas över 15knop
- Klass 2 skulle vara för alla båtar över 15m men under 24m
- Klass 3 skulle vara för alla båtar som kan färdas över 30knop s.k. höghastighetsfarkoster
- Klass 4 skulle gälla för alla båtar över 24m

För att uppnå dessa behörigheter så skulle jag föreslå kurser som bygger på varandra och liknar de kurser som erbjuds av diverse olika båtklubbar runtom i landet redan. T.ex. kunde

klass 1 motsvara dagens skärgårdsskeppare kurs som är en 2 dagars teoretisk kurs där man går igenom grunderna i navigation och sjöregler.

Klass 2 skulle motsvara dagens kustskepparexamen som bygger på skärgårdsskeppare kursen och går mera in på djupet om navigation och sjövägsregler etc. Den kunde också bestå av praktiska övningar eller prov för att bevisa att man kan tillämpa de teoretiska färdigheterna i praktiken.

För att kunna söka ut ett klass 3 båtkörkort så skulle man måsta ha klass 1 men ej klass 2. Klass 3 skulle till största delen bestå av praktiska övningar för att lära sig handskas med en höghastighetsfarkost samt känna till de risker som det medför.

Klass 4 skulle gälla för alla båtar över 24m och det skulle krävas extensiva kurser både teoretiskt och praktiskt för att kunna söka ut ett klass 4 båtkörkort. För att ta ett klass 4 båtkörkort skulle man dessutom måsta vara minst 18 år gammal medan de andra körkortet så borde minimi åldern vara 15 år.

Slutligen så skulle jag vilja tacka alla som deltog i undersökningen, speciellt de som tog tid att ge egna svar och förslag när möjligheten gavs samt de som valde att lämna ett öppet svar, många bra åsikter och förslag uttrycktes där.

Jag hoppas att detta arbete kommer att vara till nytta och ge inspiration åt någon som läser det samt att det har varit mödan värt.

Källförteckning

Arto, I. (2015) *Veneajokortin tarpeellisuus Suomessa*. Examensarbete, Yrkehögskolan Novia, Sjökapten, Åbo.

Carla C. (2017) *Sjövett bland fritidsbåtförare*. Examensarbete, Yrkehögskolan Novia, Sjökapten, Åbo.

Arvidsson E. (2015) *Det går ju inte att vara stupfull på sjön för då kan man inte segla*. Examensarbete, Lunds Universitet, Rättsociologiska institutionen, Lund.

Trafiksäkerhetsverket (4/2017) *Veneilyn määrä sekä sen taloudelliset ja ympäristövaikutukset Suomessa*. Hämtat från Trafi: https://arkisto.trafi.fi/filebank/a/1486713916/ce7410158d5a36cfde70452f4519c81d/24091-Trafi_04_2017_Veneilyn_maara_seka_sen_taloudelliset_ja_ymparistovaikutukset_Suomessa.pdf

Trafiksäkerhetsverket (u.d.) *Hae kansainvälistä huviveneen kuljettajan pätevyyskirjaa*. Hämtat från Trafi: <https://www.traficom.fi/fi/asioi-kanssamme/hae-kansainvalista-huviveneen-kuljettajan-patevyyskirjaa>

Finlex (06.06.2014) *Lag om farkost registret* 424/2014. Hämtat 10.3.2019: www.finlex.fi

Finlex (29.12.2009) *Lag om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg* 1687/2009. Hämtat 10.3.2019: www.finlex.fi

Navigationssällskapet (u.d.) *Internationellt båtkörkort*. Hämtat från Navigationssällskapet: https://www.navigationssallskapet.fi/kurser/internationellt_batkorkort/

International Yacht Training Worldwide (u.d.) *International Certificate of Competency*. Hämtat från IYT: <https://www.iytworld.com/courses/international-certificate-of-competency-icc/>

Sjöfartsverket (25.06.1985) *Sjöfartsverkets kungörelse om godkännande av viss utbildning för förare av fritidsskepp*. Hämtat från Sjöfartsverket: <http://www.sjofartsverket.se/upload/SJOFS/85-011.pdf>

Näringsdepartementet (2008) *Ny lag om behörighetsbevis för fritidsbåtar och fritidsskepp*. Hämtat från Regeringskansliet: <https://www.regeringen.se/contentassets/77fb876faa50424ab2119344f746531a/behorighetsbevis-for-fritidsbatar-och-fritidsskepp-ds-200832>

Sveriges Riksdag (09.06.1994) *Sjölag* 1009/1994. Hämtat 12.3.2019:
http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/sjolag-19941009_sfs-1994-1009

Sjøfartsdirektoratet (30.06.2016) *Boating License and ICC*. Hämtat från Sjøfartsdirektoratet:
https://www.sdir.no/en/recreational-craft/certificates/boating-license-and-icc/#Boating_license

Sjøfartsdirektoratet (2014) *Curriculum for the Boating License*. Hämtat från Sjøfartsdirektoratet:
<https://www.sdir.no/contentassets/d015ed9258794fe8bb2960709739d4bd/the-curriculum-for-the-boating-licence-2015.pdf?t=1553449067598>

Sjøfartsdirektoratet (30.06.2016) *Certificate for Deck Officer Class 5 Pleasure Craft*. Hämtat från Sjøfartsdirektoratet:
<https://www.sdir.no/en/recreational-craft/certificates/certificate-for-deck-officer-class-5-pleasure-craft/>

Nærings- og fiskedepartementet (06.03.2009) *Båtförarlicens och krav* 259/2009. Hämtat 14.3.2019:
https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-03-03-259/KAPITTEL_3#%C2%A77

QUESTIONS

RESPONSES

279

Section 1 of 4

Båtkörkort/veneajokortti/boating license

Form description

Välj språk/valitse kieli/choose language *

- Svenska
- Suomi
- English

Section 2 of 4

Båtkörkort och dess implementation i Finland

Detta frågeformulär bygger på en tidigare undersökning ifall båtkörkort i Finland skulle vara nödvändigt och där framkom det att majoriteten tyckte det.

Min undersökning behandlar hur ett eventuellt båtkörkort skulle se ut samt hur detta skulle tillämpas i praktiken.

I detta frågeformulär får ni ta ställning till detta genom 10 korta frågor.

Jag kommer också kortfattat beskriva våra nordiska grannländers lagar och regler och ifall deras system är något att ta modell efter.

Har du kört båt i skärgården? *

- Ja
- Nej
- Endast varit med som passagerare

Hur mycket erfarenhet har du av båtkörning? *

- 0-2 år
- 3-6 år
- 7-15 år
- >15 år

Äger du själv eller har ägt en båt? *

OBS! Man kan välja flera alternativ.

- Motorbåt med högst 20hk
- Motorbåt över 20hk
- Segelbåt högst 27 fot
- Segelbåt över 27 fot
- Roddbåt
- Nej
- Other...

Har du gått en kurs i sjöfart någonstans? *

Kan vara allt från några timmars kurs vid en båtklubb till internationell sjöfarts utbildning

- Ja
- Nej
- Har lärt mig själv och/eller från bekanta och vänner

Vilka regler och lagar finns det i våra nordiska grannländer?

I Norge har det sedan 2011 varit lag att alla som är födda 1980 eller senare och äger/kör en båt över 8m eller över 25hk måste ta båtkörkort. För att få båtkörkort måste man fara till ett testcenter och ta ett onlinetest bestående av 50 frågor där minst 80% måste vara rätt för att man skall kunna beviljas ett båtkörkort. Man måste dessutom vara minst 16 år gammal.

I Sverige så har det lagts fram olika förslag på hur ett båtkörkort skulle se ut men i dagens läge finns det ingen begränsning på hur stor eller snabb båt man får köra, med undantag ifall båten är över 12m lång och 4m bred. Då måste man ta ett kustskepparintyg vilket är en 4 dagars kurs med både teoretiska och praktiska övningar. Man kan dock ta en 2 dagars kurs (oftast över en helg) som ger ett förarintyg och många försäkringsbolag ger rabatt på båtförsäkringen om man kan uppvisa intyg över avklarad kurs.

Som jämförelse så i Finland får du köra en båt med en längd ända upp till 24m utan någon begränsning sålänge som du är minst 15 år gammal.

Vilket land tycker du har bäst regler? *

- Norge
- Sverige
- Finland

Båtkörkort i Finland? *

Ifall ett båtkörkort skulle introduceras i Finland skulle det med största sannolikhet vara obligatoriskt. Är detta en positiv sak?

- Ja
- nej
- Beror på hur det skulle utformas och vem som skulle måsta ta det

...

Vem tycker du skulle måsta ta båtkörkort? *

- Alla som kör med en registrerad farkost (över 5,5m/över 20hk motor)
- Alla som kör med en registrerad farkost och är under en viss ålder (t.ex. födda 1980 eller senare)
- Alla båtar med motor/segel
- Alla som vistas på sjön
- Other...

Hur skulle du vilja att båtkörkortet såg ut? *

- Teoretiskt test, liknande som man tar vid bilkörkort
- Teoretiskt + praktiskt test
- Teoretisk kurs och tentamen (t.ex över en helg)
- Teoretisk + praktisk kurs samt tentamen
- Other...

Borde båtkörkortet vara lika för alla båtar eller ha olika kort och/eller kurser beroende på båten? *

- Lika för alla båtar
- Olika kort/kurser beroende på vilken typ av båt det är precis som med land fordon
- Olika kort/kurser enligt storleken av båten
- Olika kort/kurser enligt motor storlek/hastighet av båten
- Olika kort/kurser beroende på en kombination av båt storlek och hastighet

Tror du att ett båtkörkort skulle ha någon påverkan på sjötrafiken? *

- Ja det skulle bli säkrare när man vet att de som är ute med båt har ett körkort
- Nej ett båtkörkort skulle inte göra skillnad
- Other...

Egna kommentarer angående båtkörkortet

Long answer text

Veneajokortti ja sen täytäntöönpano Suomessa

Tämä kysely perustuu aikaisempaan tutkimukseen: Onko veneajokortti tarpeellinen Suomessa? Aikaisemmassa tutkimuksessa todettiin enemmistön olevan veneajokortin puolella.

Tutkimukseni tarkoitus on selvittää miten mahdollinen veneajokortti toteutettaisiin käytännöllisesti.

Tässä kymmenen lyhyen kysymyksen kyselyssä voit antaa oman mielipiteesi siitä, miten haluaisit veneajokortin toteutettavan Suomessa.

Käyn myös lyhyesti läpi naapurimaidemme säännökset vertailun vuoksi.

Oletko ajanut venettä saaristossa? *

- Kyllä
- Ei
- Olen ollut mukana ainoastaan matkustajana

Kuinka paljon kokemusta sinulla on veneen ajamisesta? *

- 0-2 vuotta
- 3-6 vuotta
- 7-15 vuotta
- >15 vuotta

Omistatko vai oletko omistanut veneen? *

HUOM! Voit valita useamman vaihtoehdon

- Moottorivene jossa maks. 20 hv moottori
- Moottorivene jossa yli 20 hv moottori
- Maks. 27 jalkainen purjevene
- Yli 27 jalkainen purjevene
- Soutuvene
- En omista tai ole omistanut venettä
- Other...

Oletko koskaan käynyt veneilyyn liittyvää kurssia? *

Kansalaisopiston kurssi tai merenkulkuopinnot

- Kyllä
- En
- Olen itseoppinut tai oppinut perheeltä/ystäviltä

Mitkä huviveneilijöitä koskevat säännöt ja asetukset ovat voimassa Norjassa ja Ruotsissa?

Norjassa on vuodesta 2011 lähtien ollut lakisääteistä, että kaikilla, jotka ovat syntyneet 1980 tai myöhemmin, joilla on yli 8 metrin pituinen vene tai joiden moottori on yli 25 hv, on oltava veneajokortti. Ajokortin saamiseksi Norjassa sinun täytyy mennä testikeskukseen ja tehdä nettitesti, joka koostuu 50 kysymyksestä, joissa vähintään 80 prosenttia on oltava oikein ajokortin saamiseksi. Lisäksi sinun on oltava vähintään 16-vuotias.

Ruotsissa on ollut useista ehdotuksista missä muodossa veneajokortti toteutetaan ja mitä vaatimuksi sen saamiseksi on. Tällä hetkellä ei ole määräyksiä siitä, kuinka isoa tai nopeaa venettä voi ajaa, paitsi jos vene on yli 12 m pitkä ja 4 m leveä, jolloin on hankittava rannikkolaivurintodistus. Kurssi on 4 päivää joka sisältää sekä teoreettisia että käytännön harjoituksia. Ruotsissa on kuitenkin mahdollista suorittaa useita eri kursseja, esim. 2 päivän kurssi (usein viikonlopun aikana), joka antaa sinulle "veneajokortin" ja monet vakuutusyhtiöt antavat alennuksen veneen vakuutuksesta, esittäessäsi todistuksen kurssista.

Vertailuna Suomessa voit ajaa ilman rajoituksia maksimissaan 24 m pitkällä veneellä, kunhan olet vähintään 15-vuotias.

Minkä maan säännökset ovat mielestäsi parhaat? *

- Norjan
- Ruotsin
- Suomen

Veneajokortti Suomessa? *

Jos veneajokortti tulisi Suomeen siitä luultavasti tehtäisiin pakollinen. Onko tämä mielestäsi positiivinen asia?

- Kyllä
- Ei
- Riippuu missä muodossa se tulisi ja kenen sellainen pitäisi hankkia

Kenellä sinun mielestä kuuluisi olla veneajokortti? *

- Kaikilla jotka ajavat rekisteröityä venettä (yli 5,5 m/20 hv)
- Kaikilla jotka ajavat rekisteröityä venettä ja ovat alle jonkin tietyn iän (esim. syntynyt 1980 tai myöhemmin).
- Kaikilla jotka ajavat veneitä joissa on moottori/purje
- Kaikilla vesilläliikkujiilla
- Other...

Miten mielestäsi kuuluisi suorittaa veneajokortti? *

- Teoriakoe
- Teoria- ja ajokoe
- Teoriakurssi ja -koe (esim. viikonlopun yli)
- Teoria- ja ajokurssi + kokeet molemmissa
- Other...

Pitäisikö veneajokortin kattaa kaikki veneet, vai pitäisikö eri veneille olla eri merkinnät? *

- Kaikille veneille sama
- Eri ajokortit/kurssit riippuen venetyypistä
- Eri ajokortit/kurssit riippuen veneen koosta
- Eri ajokortit/kurssit riippuen moottorin koosta/veneiden nopeudesta
- Eri ajokortit/kurssit riippuen veneen koosta/nopeudesta
- Other...

Luuletko veneajokortin vaikuttavan ammatilliseen merenkulkuun? *

- Kyllä, se lisää turvallisuuata jos tietäisit, että kaikilla vesilläliikkuujilla on veneajokortti
- Ei, veneajokortti ei lisää turvallisuuata
- Other.....

Ajatuksia veneajokortista?

Long answer text

Section 4 of 4

Boating license and its implementation in Finland

This questionnaire builds on an earlier survey if a boating license in Finland would be necessary, which concluded that the majority did find the introduction of a boating license favorable.

My surveys goal is to find out what form a boating license would take and how this would be implemented in practice.

In this questionnaire you can give your opinion what kind of boating license you'd like through 10 short questions.

I will also shortly summarize our Nordic neighboring countries laws and regulations and if their system would be something to try and model.

Have you driven a boat in the archipelago? *

- Yes
- No
- Only been along as a passenger

How much experience do you have of boat driving? *

- 0-2 years
- 3-6 years
- 7-15 years
- >15 years

Do you own or have owned a boat? *

ATTENTION! You can choose several options

- Motorboat with a maximum of 20hp
- Motorboat over 20hp
- Sailboat with a maximum length of 27 feet
- Sailboat over 27 feet
- Rowing boat
- No
- Other...

Have you ever taken a maritime course? *

Can be anything from a couple hour long course at a boat club to a international maritime degree

- Yes
- No
- I am self taught and/or have learnt from friends and family

What rules and regulations are there in our Nordic neighboring countries as a leisure boat driver?

In Norway it has been law since 2011 that everyone born 1980 or later and owns/drives a boat over 8m or has a motor engine larger than 25hp must have a boating license. To obtain the license in Norway you must go to a test center and take an online test consisting of 50 questions where at least 80% must be correct to obtain the license. Additionally you must be at least 16 years of age.

In Sweden there has been several suggestions what form a boating license would take and what it would require to obtain one but at the moment there are no regulations on how big or fast boat you can drive, with the exception if the boat is over 12m long and 4m wide. Then you must obtain a coastal skipper certificate which is a 4 day course with both theoretical and practical exercises. They do though offer a range of different courses f.ex. a 2 day course (often over the course of a weekend) that grants you a "boat driver license" and many insurance companies will give you a discount on the boat insurance if you can present a certificate of a completed course.

As comparison in Finland you can drive a boat, without any restrictions, up to 24m in length as long as you are at least 15 years of age.

Which country have the best rules in your opinion? *

- Norway
- Sweden
- Finland

Boating license in Finland? *

If a boating license were to be introduced in Finland it would most likely become compulsory. Is this a positive thing?

- Yes
- No
- Depends on what form it would take and who would have to take it

Who do you think should have to obtain a boating license? *

- Everyone who drives a registered boat (over 5,5m/over 20hp)
- Everyone who drives a registered boat and are under a certain age (f.ex. born 1980 or later)
- Every boat with an engine/sail
- Everyone who moves on the water
- Other...
.....

How would you like the boating license to look? *

- Theoretical examination, in the same way as you take your driving license
- Theoretical + practical examination
- Theoretical course and examination (f.ex. over a weekend)
- Theoretical + practical course and examination
- Other...

Should the boating license cover all boats or have different licenses and/or courses depending on the boat? *

- Same for all boats
- Different licenses/courses depending on what kind of boat it is just like with land vehicles
- Different licenses/courses according to the size of the boat
- Different licenses/courses according to engine power/speed of the boat
- Different licenses/courses depending on a combination of boat size and speed

Do you think a boating license would have any effect on the maritime traffic? *

- Yes, it would improve the safety if you knew that everyone who are out with a boat had a license
- No, a boating license wouldn't make a difference
- Other...

Own comments regarding a boating license

Long answer text
